Turkish Studies *Educational Sciences*

Volume 14 Issue 3, 2019, p. 391-410

DOI: 10.29228/TurkishStudies.22703

ISSN: 2667-5609

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info / Makale Bilgisi

✍ *Received/Geliş:* 20.01.2019

✓ *Accepted/Kabul:* 10.06.2019

✍ *Report Dates/Rapor Tarihleri:* Referee 1 (14.02.2019)-Referee 2 (05.04.2019)

This article was checked by iThenticate.

MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR*

*Hakan BAĞCI** - Ümit Kubilay CAN****

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında karşılaştıkları sorunların neler olduğunun tespit edilmesidir. Araştırmanın genel amacı doğrultusunda müzik öğretmenlerinin mesleki yaşantılarında karşılaşılabilecekleri sorunlar fiziksel, çevresel, yönetim ile ilgili, kişisel, öğrenciler ile ilgili, uygulama ve değerlendirmeye yönelik olmak üzere yedi alt başlıkta anket soruları oluşturulmuştur. Çalışma betimsel bir araştırma olup, tarama modeli kullanılmıştır. İstanbul, Bursa, Bolu, Kocaeli, İzmir ve Şırnak İlleri'nde 2011-2018 yılları arasında görev yapmakta olan 62 müzik öğretmeni araştırma örneklemini oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında, araştırmacılar tarafından yedi alt başlıkta, açık uçlu sorulardan oluşturulmuş bir anket kullanılmıştır. Müzik öğretmenlerinden alınan cevaplar değerlendirilerek ifade, frekans ve yüzde tabloları oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda, müzik öğretmenlerin verdikleri cevaplar doğrultusunda tüm alt başlıklarda birtakım sorunlar olduğu tespit edilmiştir.

Müzik öğretmenlerince en çok bahsedilen fiziksel sorun, okullarımızda müzik dersi için özel olarak ayrılmış bir sınıfın olmamasıdır. Bir başka sorun ise enstrüman yokluğu ve müzik dersi ile ilgili olarak cd çalar, tahta, nota sehpa, dizekli tahta, müzik arşivi, mikser, konserlere uygun mikrofona vb. donanım ve materyallerin olmayışıdır. Çevre ile ilgili olarak en çok hissedilen sorun müzik eğitimi alanını değersiz görme, dersin önemini bilmeme veya akademik başarıya odaklanma gibi sebeplerle ailelerin müzik dersini önemsiz görmesi, derse ilgisiz olmasıdır. Yöneticilerle ilgili en çok sorun olarak algılanan

* Çalışma, Doğa Okulları 1. Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda Sözlü Bildiri olarak sunulmuş ve basılmamıştır. Daha sonra tekrar veri toplanarak revize edilmiştir.

** Dr. Öğr. Üyesi, Kocaeli Üniversitesi, Müzik Bölümü Müzikoloji Anabilim Dalı, E-posta: hbagci@hotmail.com.

*** Dr. Öğr. Üyesi, Kocaeli Üniversitesi, Müzik Bölümü Performans Anabilim Dalı, E-posta: kubican_gitar@hotmail.com.

durumlar, sanatsal derslerin çocuğa sağlayacağı yararın ve motivasyonun bilgisinde olmaması veya alanı umursamaması ve müziğin ya da müzik dersinin yalnızca törenlerde akla gelen bir alan olmasıdır. Müzik öğretmenleri, tükenmişlik veya sinirlilik hali, mesleğe saygının yitirilmesi, öğrencilerin anlam düzeyine inememe ve kendisini mesleki anlamda geliştirmek için zaman ve olanak bulamama, müzik öğretmenin kendisini yetersiz hissetme sorunları yaşamaktadır. Öğrenciler genel olarak müziğe ve müzik dersine ilgisizdir. Müziğe ilgi duyan öğrencilerin ise çoğunlukla ekonomik sebeplerle çalgı ve ders alma imkânlarının yoktur. Uygulamada en çok hissedilen sorunlar ise ders saatlerinin yetersiz olması, sınıfların çok fazla kalabalık olması ve bazı öğretmenlerin notu öğrencilere karşı bir koz olarak kullanmasıdır. Değerlendirme ile ilgili müzik dersinin yüksek not verilmesi beklenen bir ders olarak görülmesi ve sınıfların çok kalabalık olması dolayısıyla değerlendirme sorunlarına yol açtığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Müzik öğretmeni, Müzik eğitimi sorunları, Müzik eğitimi, Müzik

PROBLEMS OF MUSIC TEACHERS

ABSTRACT

The aim of this research is to determine the problems that music teachers face in their professional life. The questionnaire, were formed in seven sub-headings related to physical, environmental, administrative, personal, student-related, practice and evaluation issues as problems that music teachers may encounter in their professional life. The study was a descriptive study and employed the survey method. The study sample was created by including 62 music teachers working in İstanbul, Bursa, Bolu, Kocaeli, İzmir and Şırnak provinces, between 2011-2018 years. In the data collection, a questionnaire consisting of open-ended questions was used by the researchers. Expression, frequency and percentage tables were formed by evaluating the answers received from music teachers. As a result of the research, it has been determined that there are some problems in all sub-headings according to the answers of the teachers.

The most frequently mentioned physical problem by music teachers was the lack of a special classroom allocated to music courses. Another problem was the lack of instruments as well as hardware and materials such as CD players, blackboards, music stands, music notation boards, musical archives, mixers, concert-quality microphones etc. for the courses. The most prominent environmental problems were families underrating and dismissing music courses because they believe the field has no value, they do not realize the importance of the course, or they focus on academic success. Administrative problems were defined as cases where administrators are not aware of the benefits and motivation artistic courses offer for children, they disregard the field, or they only remember music or music courses in the context of ceremonies. The most strongly perceived personal problems were burnout and irritability in music teachers, loss of respect for the profession, inability to go down to

the level of significance among students, and not having enough time or the means to improve professionally. The foremost student-related problems were disinterest in music and music courses, and the lack of financial means to purchase instruments or take lessons. The most strongly felt problems in practice were insufficient course hours, overcrowded classes and certain teachers holding grades over students' heads. Evaluation problems were defined as the assumption of good grades in music courses, and difficulty in evaluation due to overcrowded classes.

STRUCTURED ABSTRACT

1. Introduction

The problem of this research is to reveal the problems experienced by music educators in our country so that music education can be realized in the best conditions in our country.

The aim of this study is to examine the current problems of music teachers. In this respect, the following questions were sought:

What are the problems related to the physical, environmental, management-related, personal, student-related, practice-related, and assessment felt by the Music Teachers?

2. Method

Research screening model is a research, selected for sampling Turkey in various cities (Istanbul, Bursa, Bolu, Balıkesir, Bursa, İzmir and Şırnak) were carried out with 62 music teachers who work. A questionnaire that is suitable for the interview technique was prepared and asked to answer the questions of music teachers about physical, environmental, management-related, personal, students-related, practice and evaluation problems (in seven sub-headings) and to present their solution suggestions. The responses to the problems were quantified and frequency and percentage distributions were established.

3. Findings, Discussion and Results

According to the findings of the study, the problems of our music teachers about their fields, Sun (1969), Bozkaya (2003) and Ozturk (2006), etc., have been similar in every subcategory with the problems obtained in researches even today.

a. Physical Problems

It is understood that very few of the music teachers in the sample group have good opportunities. Music classrooms are usually absent in schools. There are schools with no instruments, no musical equipment. Schools with good facilities are usually private schools. It was understood that some of our music teachers, who seem to be able to overcome the physical problems of their schools with their personal efforts, overstepped the problems of musical and classrooms by executing the administrators in the schools where they worked, and found the sources that could not be found by the administrators through some associations, foundations and philanthropic people.

In schools that do not have a music class but have a musical instrument, it is difficult for the teacher to carry the instrument. For schools it is necessary to have at least one music class which has a good infrastructure as a musical and technological equipment, sound insulation and acoustical conditions in the classroom.

b. Environmental Issues

It is understood that the problem of the music lesson being considered insignificant becomes a social perception and this social problem can be solved not only by personal efforts but by a social effort. In particular, schools in rural areas come together more with parents, collaborate with them, make schools an educational institution not only for students, but also for families; It is beneficial in arranging.

c. Management Issues

It is seen that it is necessary to change positively the attitudes of administrators about art, aesthetics and music lessons. For this purpose, it is recommended that questions about art and aesthetics should be included in the examinations related to Public Personnel Selection and Administration.

d. Personal Issues

To attract the interest of students in crowded classrooms to bring the different instruments to the class and play, even if not played through the records can attract students' interest in the course.

Even though the teachers know the music very well, it may be difficult to teach simple songs even when teaching their children. More applications can be done in the sections on how to teach singing.

e. Problems Related to Students

It is important to understand that the music course is not just an information lesson. It should be taught to students and families that art is a sensitivity education, it is useful for controlling our emotions, being more sensitive to all living things, increasing the power of self-expression and the effective use of the brain by music. Considering that it requires an inquiry into all areas of practice and life, and also increases the general culture, music theory, music history and practice as well as music lessons in accordance with the goal of gaining the general culture and music is a method that can keep students' interest alive. It is important to make students feel that they can achieve something in music and to enjoy music.

f. Application Problems

Music lessons should be increased to at least two hours per week, which is a necessity in terms of the applications of music lessons (subject teaching, teaching of songs and teaching instruments, listening to music, recognizing instruments). It is recommended that the Ministry of National Education should implement the increase in the course hours.

In crowded classes, there is no suitable environment for the education of students who are really interested in music. Students can take an elective course after school.

It is emphasized that changes are made very often by teachers in terms of curriculum and practice. It is not only the music, but the systems and applications for all the course areas the people of teachers and students are trying to change people without adapting to it.

It is understood that there is a huge content difference between the education given in the institutions which train music teachers and the education given in schools. This difference causes our teachers not to fall into the level of the students. The difference between good knowing and teaching reveals that the teacher has an individual importance. In this regard, more courses should be introduced in the curriculum of the Faculties of Education in Music Education in order to teach the lessons in the classes. There should also be lectures on how to teach the instrument in these lessons.

g. Evaluation Related Issues

It was understood that the music teachers generally gave a grade to the students not only by their success in music, but also by creating observation forms about the behavior such as whether they bring their materials or not.

All students cannot be expected to have the ability to play music. This is where music education starts. The idea of loving music should be kept in the foreground and the positive effect of music on the individual should always be taken into consideration. It is seen that it is important to transfer the topics of instrument use, sound education and music general culture (theory and history knowledge) to the students and to take these three sub-areas into consideration when making the evaluation.

Music requires performance and performance evaluation in this area. However, criteria must be determined in the performance evaluation and these criteria must be graded. In line with the existing music curricula, it is beneficial to determine the criteria for music performances by the Ministry of National Education and to evaluate the evaluation of the music teachers in accordance with these criteria and to make the evaluations healthy.

Keywords: Music teacher, Music education problems, Music education, Music

1. Giriş

Müzik Eğitimi bir birey için vazgeçilmez bir araçtır. Gerek eski uygarlıklarda gerek çağdaş eğitim sistemleri içinde müzik eğitiminin bir bireyin eğitimi için ne kadar vazgeçilmez olduğu daima vurgulanmıştır.

Eski Yunan'da müzik eğitimi çok önemli bir eğitimdi. Konservatuarlar, kimsesiz çocukların korunması ve özel bir eğitim alabilmesi amacıyla kurulmuştu. Bu okullarda yoğun eğitimi müzik eğitimi verilmekteydi. Bu disiplinli eğitim sonucunda Yunan medeniyeti oldukça üretken olmuş, sanatta, bilimde ve toplumsal yaşam açısından bir atılım göstermiştir. Günümüzde üretim açısından önde görünen dünyanın birçok ülkesinde konservatuarların yanı sıra birçok devlet destekli veya özel kurum müzik eğitimi verir hale gelmiştir.

Şekil 1: Quadvirium

Metematik			
<i>Aritmetik</i> (mutlak)	<i>Müzik</i> (göreceli)	<i>Geometri</i> (sabit)	<i>Astronomi</i> (hareketli)

Şekil 1’de Pisagor Okulu’nun 26 yüzyıl önce uygulamakta olduğu Pisagor Okulu’nun müfredatı görülmektedir. Okulda müzik, matematiğin bir dalı olarak kabul ediliyordu. Bu yüzden her Yunan vatandaşının öğrenmesi gereken bir alandı (Garland ve Kahn, 1995: 64; akt: Bora, 2002: 54). Müziğin mantığa ve hesaplamaya dayalı olan yapısı, bilim ve teknoloji ile olan birlikteliğini kaçınılmaz kılmaktadır (Bora, 2002: 68). Yunan uygarlığı, bilime ve sanata verdiği önem sayesinde, yapılan keşifler ve bilimdeki ilerlemeleriyle döneminin en gelişmiş uygarlığı olarak kayıtlara geçmiştir.

Müzikle uğraşmak, sayısal yeteneklerin yanı sıra aynı zamanda kişilik eğitiminin de bir parçasıdır. Estetik bir eğitim olan müzik eğitimi, bir duyarlılık eğitimidir. Müzikte neyi, nasıl ve ne kadar yoğunlukta yapacağımızın bilinci sosyal hayatımızda da neyi nasıl ve ne kadar yoğun yapabileceğimizin bir ifadesi olarak yansır gerçek hayata. Bir müzik topluluğu içinde yer alan kişi, kendisinin nasıl çalması gerektiğini düşünürken, birlikte çaldığı arkadaşlarının da neyi nasıl yapması gerektiğini düşünmek durumundadır. Müzik ile uğraşırken, çok boyutlu bir düşünce yapısı ile kişinin aynı anda hem duyguları hem de mantığı çalışmak durumundadır.

Gerek bir müzik bestelerken gerekse bilinen bir eseri icra ederken kişinin yaratıcı yeteneklerinin kullanılması gerekmektedir. Aynı kişinin bile yaptığı hiçbir icra aynı değildir. Farklı zamanlarda farklı biçimde gösterilen duyarlılık eserin farklı biçimlerde yorumlanmasına neden olmaktadır. İcracı ise bu durumda eserin en iyi biçimde duyulması için yaratıcılığını kullanmak zorundadır.

Eğitim sistemleri içinde müzik eğitimi dâhilinde ve diğer derslerde bilinçli olarak müzik kullanılmaktadır. Çünkü müzik çok iyi bir uyarıcıdır. Yalnızca görsel olmayan aynı zamanda işitme duyusu yoluyla duygularımıza da hitap eden bir eğitim, diğer eğitim alanlarından daha başarılı sonuçlar verebilmektedir. Bu anlamda Karşal (2004), Özbey (2010) araştırmalarında olduğu gibi müzik eğitimi alan öğrenci gruplarının, müzik eğitimi almayan öğrenci gruplarından başarı, tutum, özgüven vb alanlarda daha başarılı sonuçlar verdiğini ortaya koyan çok çeşitli araştırmalar görülmektedir.

Duygunun en güzel dilinin müzik olduğu iddia edilmektedir (Picard, 1997; akt: Yang ve Chen, 2011: 15). Duygularımız yoluyla yapılan bir eğitim çok daha kalıcı bir etki yaratmaktadır. Birçok çalışma müzisyenlerin ve müzikle uğraşmayanların, beyin fonksiyonlarının ve yapılarının farklılaştığını kanıtlamaktadır. Doğuştan gelen fonksiyonel ve yapısal beyin farklılıkları ile bireylerin müzisyenliği kendilerinin seçmesi göz ardı edilemez, ancak müzik eğitiminin beyin fonksiyonu ve yapısında değişikliklere yol açtığı fikrini destekleyici nitelikte her gün daha fazla kanıt elde edilmektedir (Schlaug 2003: 376-377). Düşünme ve beynimizi kullanım biçimimiz, tıpkı sporcuların kaslarını geliştirmek için çalışması gibi, beynimizin de yapısını ve kullanılabilir kapasitesini, hızını değiştirmektedir. Bir müzik aleti çalmak, insan beyninin estetik olarak yeniden şekillendiği yoğun bir prosedür ve motor öğrenme gerektirir (Pascual-Leone 2013: 396).

Gardner’ın geliştirmiş olduğu ve dünyaca kabul gören çoklu zekâ kuramı içinde, sekiz farklı zekâ türü (Dil zekâsı, Mantık-Matematiksel zekâ, Görsel-Uzamsal zekâ, Bedensel-Kinestetik zekâ, Müzik-Ritim zekâsı, Sosyal zekâ, Özdedönük-Kişilerarası zekâ, Doğa zekâsı) içinde Müzik Zekâsı, diğer zekâ türlerine göre oldukça önemli bir yere sahiptir. Müzik zekâsı kişinin ritmik bir yapıyı ya da seslerin kalınlık incelik ilişkilerini kolay ayırt etmesi, kolay çalgı çalması gibi davranışlarla anlaşılabilir.

Nörolojik bakış açısından müzik/ritim zekâsının, zekâ türlerinin ilk önce gelişeni olduğu belirtilmektedir. Müziğin, ritmin, sesin ve titreşimin insanda yarattığı etkinin diğer zekâ türlerinin hepsinden daha güçlü olduğu ileri sürülmektedir. Ruh halinin değişmesi, dinsel duyguları coşturma,

ulusal sevinçleri uyandırma, başka birine sevgi, derin üzüntü ya da acıyı ifade edebilme etkisi buna örnek olarak verilmektedir (Başaran 2004: 7).

Yukarıda çeşitli ayrıntılarıyla irdelenmeye çalışılan müzik eğitiminin kişiye şu bakımlardan etki ettiği anlaşılmaktadır:

- Bilişsel yönden etkiler
- Sosyal yönden etkiler
- Duygusal yönden etkiler

1.1. Ülkemizde Müzik Eğitimi

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan ve yürürlüğe 2018 de giren İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi (1-8. Sınıflar için) öğretim programının hazırlanması sürecinde, öğrenme alanı temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda her sınıf düzeyinde Dinleme-Söyleme, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Müziksel Yaratıcılık ve Müzik Kültürü olarak dört öğrenme alanı yer almaktadır (MEB, 2018: 10).

Programda, Müziğin erken yaşlardan başlayarak kültürel kimliğin oluşmasında ve hayatın her aşamasında etkin bir olgu olduğu, eğitimin en temel felsefesi olan yakından uzağa ilkesinden hareketle, Müzik Dersi Öğretim Programı'nın bu ekseninde olması ve öğrencilerin müzik yoluyla estetik duyarlılıkların geliştirilmesi (dinleme, konuşma vb. etkinlikler) felsefesi ile edimsel müzik eğitimi (söyleme, doğaçlama, besteleme vb. etkinlikler) felsefesi dengeli bir şekilde eğitim öğretim sürecine yansıtılması gerektiği vurgulanmıştır (MEB, 2018: 10).

Günümüzde öğretmenlerin merkezde yer aldığı öğrenme ortamları yerine öğrencilerindaha çok etkin olduğu ve görev aldığı aktif öğrenme benimsenmektedir (Hertem, 2018: 1133). Geçmişten günümüze ülkemizde eğitim sistemi ile ilgili birçok değişiklik yapılmıştır. Son yirmi yıllık süre içinde kavramsal boyutta iki önemli değişiklik meydana gelmiştir. Bu değişikliklerdavranışçı yaklaşım ve son olarak ardından benimsenen yapılandırmacı yaklaşımdır (Tokatlı ve Can, 2018: 1446).

Genel Müzik Öğretim Yöntemleri: Anlatım, Tartışma, Soru/Cevap, Karşılıklı Konuşma, Görüşme, Araştırma/İnceleme, Sunma/Alma, Bulma/Keşfetme, Yaratma/Üretme, Oyunlaştırma, Rol Yapma, Örnek Olay İnceleme, Yaşam Öyküleme, İşbirliği Yapma, Paylaşma, Sorun Çözme, Gösterme/Yaptırma, Tasarlama/ Gerçekleştirme, Yapma/Yaşıtma olarak sıralanabilir (Uçan, 1999).

Özel Müzik Öğretim Yöntemleri: Müzik eğitiminde özellikle müziksel anlama ve müziksel becerilerin aktif öğrenme yoluyla kazandırılması üzerine yaygın olarak kullanılan Dalcroze, Orff, Kodaly, Suzuki gibi yaklaşımlar ile geleneksel meşk eğitim ve öğretim yöntemleri kullanılmalıdır. (MEB, 2018: 10).

Müziksel işitme-okuma-yazma yoluyla müzik öğretimi, Müziksel Devinme/Ritimleme Yoluyla Müzik Öğretimi (Dalcroze), Müziksel Toplu Söyleme Yoluyla Müzik Öğretimi (Kodaly), Müziksel Devinme/Ritimleme/Söyleme-Çalma/Dogaçlama Yoluyla Müzik Öğretimi (Orff) (Uçan, 1999).

1.2. Problem

Bu araştırmanın problemi, kişiye bilişsel, psikolojik ve sosyal yönlerden faydalı olduğu anlaşılan müzik eğitiminin ülkemiz koşullarında en iyi durumda gerçekleştirilebilmesi için, müzik eğitimcilerin ülkemizde yaşadığı sorunların neler olduğunun ortaya konulması konusudur.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada müzik öğretmenlerinin güncel sorunlarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Müzik Öğretmenlerince Hissedilen,

1. Fiziksel Sorunlar nelerdir?
2. Çevresel Sorunlar nelerdir?
3. Yönetim İle İlgili Sorunlar nelerdir?
4. Kişisel Sorunlar nelerdir?
5. Öğrenciler İle İlgili Sorunlar nelerdir?
6. Uygulama İle İlgili Sorunlar nelerdir?
7. Değerlendirme ile ilgili sorunlar nelerdir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Müzik öğretmenlerinin güncel sorunlarının neler olduğunu ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmada, elde edilen bulgular ile müzik eğitiminin yürütücülerinden olan müzik öğretmenin alandaki uygulamada ne tür sorunlar yaşadığı tespit edilecektir. Araştırma sonuçlarının müzik eğitimi alanına sağlayacağı katkı açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın sınırlıkları

Araştırmada oluşturulan araştırma soruları, Müzik Öğretmenlerin Fiziksel, çevresel, yönetim, kişisel, öğrenciler, uygulama, değerlendirme boyutlarından oluşan yedi madde ile sınırlandırılmıştır.

2. Yöntem

Araştırma tarama modeli bir araştırma olup, örneklem için seçilen Türkiye'nin çeşitli illerinde (İstanbul, Bursa, Bolu, Balıkesir, Kocaeli, İzmir ve Şırnak) 2011-2018 yılları arasında görev yapmakta olan 62 müzik öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Bu öğretmenlerin yaşları 23 ile 45 arasında değişmektedir ve öğretmenlerin mesleki deneyimleri en az 2 yıldır. Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora mezunu olmak üzere çeşitli eğitim düzeylerinde ve köken olarak da çoğunluğu Müzik Öğretmenliği Bölümü mezunu çeşitli öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Müzik öğretmenlerinin mesleklerini icra ederken karşılaştıkları fiziksel, çevresel, yönetim ile ilgili, kişisel, öğrenciler ile ilgili, uygulama ve değerlendirme ile ilgili sorunları (yedi alt başlıkta) sorgulayan ve varsa kendilerince çözüm önerilerini ifade edebilecekleri görüşme tekniğine uygun bir anket hazırlanmış ve cevaplamaları istenmiştir. Yaşanan sorunlara ilişkin alınan cevaplar nicelleştirilerek frekans ve yüzde dağılımları oluşturulmuştur. Anketlerin açık uçlu olması dolayısıyla, alınan yüzde ve frekanslardan en yoğun olarak hissedilenler önem kazanmaktadır. Araştırmacılar tarafından genel olarak öğretmenlerin önerilerine de sadık kalınarak öneriler oluşturulmuştur.

Örnekleme yer alan müzik öğretmenlerinin yaş bilgileri, çalıştıkları okul düzeyleri, çalıştıkları şehirler, çalıştıkları okulların statüsü, eğitim düzeyleri, ana çalgıları, mezun oldukları okullar ve cinsiyetleri gibi çeşitli özelliklerine göre ilişkin frekans ve yüzde değerlerini gösterir tablolar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1: Örnekleme Yer Alan Öğretmenlerinin Yaş Düzeylerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Yaş Aralığı	f	%
23-29	9	14.52
30-39	38	61.29
40-45	15	24.19
<i>Toplam</i>	<i>62</i>	<i>100</i>

Tablo 2: Örneklemde Yer Alan Öğretmenlerinin Cinsiyetlerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	<i>f</i>	%
Bayan	33	53.23
Bay	29	46.77
<i>Toplam</i>	62	100

Tablo 3: Örneklemde Yer Alan Müzik Öğretmenlerinin Çalıştıkları Okul Düzeyine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Okul Düzeyi	<i>f</i>	%
Anaokulu	3	4.84
İlkokul	6	9.68
Ortaokul	29	46.77
Lise	24	38.71
<i>Toplam</i>	62	100

Tablo 4: Örneklemde Yer Alan Öğretmenlerinin Çalıştıkları Okulların Statülerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Okul Statüsü	<i>f</i>	%
Devlet Okulu	52	83.87
Özel Okul	10	16.13
<i>Toplam</i>	62	100

Tablo 5: Örneklemde Yer Alan Müzik Öğretmenlerinin Çalıştıkları Şehirlere Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Şehir	<i>f</i>	%
İstanbul	43	69.35
İzmir	6	9.68
Kocaeli	3	4.84
Bolu	3	4.84
Bursa	2	3.23
Balıkesir	2	3.23
Şırnak	3	4.84
<i>Toplam</i>	62	100

Tablo 6: Örneklemde Yer Alan Öğretmenlerinin Eğitim Düzeylerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Eğitim Düzeyi	<i>f</i>	%
Lisans	37	60.00
Yüksek Lisans	19	30.00
Doktora	6	10.00
<i>Toplam</i>	62	100

Tablo 7: Örneklemde Yer Alan Müzik Öğretmenlerinin Ana Çalgılarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Çalgı	<i>f</i>	%
Piyano	18	29.03
Yaylı Çalgı	6	9.68
Üflemeli Çalgı	12	19.35
Gitar	11	17.74
Bağlama	3	4.84
Şan	12	19.35
<i>Toplam</i>	<i>62</i>	<i>100</i>

Tablo 8: Örneklemde Yer Alan Öğretmenlerinin Mezun Oldukları Kurumlara Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Eğitim Düzeyi	<i>f</i>	%
Eğitim Fakültesi	55	88.71
Güzel Sanatlar Fakültesi	3	4.84
Konservatuar	4	6.45
<i>Toplam</i>	<i>62</i>	<i>100</i>

3. Bulgular

3.1. Müzik Öğretmenlerince Hissedilen Fiziksel Sorunlar

Tablo 9: Örneklemde Yer Alan Öğretmenlerin Belirttiği Fiziksel Sorunlar ve Frekans ve Yüzde Dağılımları

İfade	<i>f</i>	%
Müzik dersi için özel olarak ayrılmış bir müzik dersliği olmaması	46	74.19
Enstrüman yokluğu	30	48.39
Müzik dersi ile ilgili materyallerin olmayışı (cd çalar, tahta, nota sehпасı, dizekli tahta, müzik arşivi vb)	30	48.39
Ses yalıtımı yetersizliği	12	19.35
Konserler için uygun salon veya ortam bulunamaması	9	14.52
Sınıf ortamlarının yetersizliği (müzik dersi ve oyunlar için)	3	4.84
Sınıf içi akustik koşulların yetersizliği	3	4.84

Müzik öğretmenlerince en çok bahsedilen fiziksel sorun, okullarımızda müzik dersi için özel olarak ayrılmış (veya tasarlanmış) bir sınıfın olmamasıdır. İkincil öneme sahip fiziksel sorunlar ise enstrüman yokluğu ve müzik dersi ile ilgili olarak cd çalar, tahta, nota sehпасı, dizekli tahta, müzik arşivi, mikser, konserlere uygun mikrofon vb. donanım ve materyallerin olmayışı olarak tespit edilmiştir. Ses yalıtımı yetersizliği, konserler için uygun salon veya ortam bulunamaması, sınıf ortamlarının akustik koşullarının yetersizliği ve oyunlar ve danslar için yetersizliği, konserler için uygun salon veya ortam bulunmayışı gibi sorunlar da görülmektedir.

3.2. Müzik Öğretmenlerince Hissedilen Çevresel Sorunlar

Tablo 10: Örneklemde Yer Alan Öğretmenlerin Belirttiği Çevresel Sorunlar ve Frekans ve Yüzde Dağılımları

İfade	f	%
Ailelerin müziğe/müzik dersine ilgisiz olması	51	82.26
Ailelerin çocuklarıyla ilgili olarak yalnızca akademik başarıya odaklanması	28	45.16
Ailelerin maddi imkânlarının iyi olmaması	9	14.52
Ailelerin dini bakış açısıyla çocukların müzikten uzak tutulması	6	9.68
Ailelerin çocuklarına olan ilgisizliği	6	9.68
Okul dışından kişilerin okul içinde veya çevresinde dolaşması (entelektüel açıdan dil ve davranış bozukluğuna yol açabiliyor)	3	4.84
Ailelerin çocuklarının yeteneğini olduğundan çok abartması	3	4.84

Müzik öğretmenlerince çevre ile ilgili olarak en çok hissedilen sorunun alanı değersiz görme, dersin önemini bilmeme veya akademik başarıya odaklanma gibi sebeplerle ailelerin müzik dersini önemsiz görmesi, derse ilgisiz olduğu görülmektedir. Ailelerin çocuklarının yalnızca genel başarılarına odaklanması ise ikincil önem seviyesine sahip bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle kırsal bölgelerde ve şehirlerin kenar semtlerinde oturan ailelerin maddi imkânlarının iyi olmadığı, bu öğrencilerin (mızıka, blokflüt gibi çalgılar da dâhil olmak üzere) çalgı, nota defteri gibi ihtiyaçlarını karşılayamadığı görülmektedir.

Ailelerin dini bakış açısıyla çocukların müzikten uzak tutulması, ailelerin çocuklarına olan ilgisizliği, okul dışından kişilerin okul içinde veya çevresinde dolaşması, ailelerin çocuklarının yeteneğini olduğundan çok abartması başka algılanan çevresel sorunlardır.

3.3. Müzik Öğretmenlerince Hissedilen Yönetim İle İlgili Sorunlar

Tablo 11: Örneklemde Yer Alan Öğretmenlerin Belirttiği Yönetim İle İlgili Sorunlar ve Frekans ve Yüzde Dağılımları

İfade	f	%
Yöneticilerin sanatsal derslerin, çocuğa sağlayacağı yararın ve motivasyonun bilgisinde olmaması veya alanı umursamaması	34	54.84
Müziğin yalnızca törenlerde akla gelmesi	19	30.65
Okulda disiplin sağlanamaması	9	14.52
Okul yönetiminin bir tekel gibi oluşu / anlayışsızlığı	6	9.68
Dini bakış açısı ile önyargı	6	9.68
Yönetimin çocuklara öğretilmesini istediği şarkıların çocukların yaş düzeylerine ve müzikal birikimlerine uygun olmaması	3	4.84
Yönetimin seçmeli derslerle müzik dersini iki saate çıkarma şansı varken bunu yapmaması	3	4.84
Yönetimin öğretmen verdiği notlara müdahale etmesi	3	4.84
Yönetimlerin tamamen ailelerin yanında yer alması	3	4.84

Tabloda görüleceği üzere, yöneticilerle ilgili en çok sorun olarak algılanan davranışın “Yöneticilerin sanatsal derslerin, çocuğa sağlayacağı yararın ve motivasyonun bilgisinde olmaması veya

alanı umursamaması”, ardından ise “müziğin ya da müzik dersinin yalnızca törenlerde akla gelen bir alan olması” görülmektedir. Üçüncül öneme sahip yönetsel sorun ise okulda disiplin sağlanamaması sorunu olmuştur. Öğretmenlerimizin ifadelerinden okullarımızda disiplin yönetmeliklerinin gereğince uygulanmadığı ve öğrencilerin disipline edilemediği anlaşılmaktadır.

Bazı okullarımızda, (özel okul ve devlet okulunda da görülmüştür) dini önyargılar ile hareket edilerek, müzik dersi içeriğine karışıldığı, örneğin dinletilen müzik türlerine müdahale edildiğine dair ifadeler alınmıştır.

Eşit önem derecesine sahip bir başka sorun ise okul yönetiminin bir tekel gibi olması ve anlayışsızlığı olmuştur. Okul yönetiminin baskıcı ve tamamen kendi isteklerini uygulaması, öğretmenlerce bıkırtıcı bir davranış olarak algılanmaktadır.

Yönetimin öğrencilere öğretilmesini istediği şarkıların öğrencilerin yaş düzeylerine ve müzikal birikimlerine uygun olmaması, yönetimin seçmeli derslerle müzik dersini iki saate çıkarma şansı varken bunu yapmaması, yönetimlerin tamamen ailelerin yanında yer alması gibi başka sorunlar da yöneticilerle ilgili olarak algılanmaktadır.

Tespit edilen bir başka sorun ise öğretmenin vermiş olduğu notlara yönetim tarafından müdahale edilmesidir. Bu sorun özellikle özel okullarda yaşanmaktadır.

3.4. Müzik Öğretmenlerimizce Hissedilen Kişisel Sorunlar

Tablo 12: Örneklemde Yer Alan Öğretmenlerin Hissettikleri Kişisel Sorunlar ve Frekans ve Yüzde Dağılımları

İfade	f	%
Tükenmişlik veya sinirlilik	7	11.29
Müzik öğretmenin mesleğine saygısını yitirmesi	7	11.29
Öğrencilerin anlam düzeyine inememe	6	9.68
Müzik öğretmenin kendisini mesleki anlamda geliştirmek için zaman ve olanak bulamaması	6	9.68
Müzik öğretmenin kendisini yetersiz hissetmesi	6	9.68
İletişim sorunları	4	4.84
Kalabalık sınıflarda öğrencilerin derse ilgilerini çekememe	3	4.84
Öğrencilerin kendilerini daha yakın hissettikleri popüler müzikleri bilmeme/tanımama	3	4.84
Derslerde gitar ve bağlama gibi ana çalgıdan farklı çeşitli çalgıları çalamama	3	4.84
Müzik öğretmenin sesini müzik dersi için yetersiz veya kötü hissetmesi	3	4.84

Müzik öğretmenlerince en çok algılanan kişisel sorunlar, tükenmişlik veya sinirlilik hali, mesleğe saygının yitirilmesi, öğrencilerin anlam düzeyine inememe ve özyeterlik ile ilgili olarak müzik öğretmenin kendisini mesleki anlamda geliştirmek için zaman ve olanak bulamaması, müzik öğretmenin kendisini yetersiz hissetmesi sorunları olarak görülmektedir. Bahsedilen ilk iki sorun birbiriyle ilişkili olduğu için bu iki sorunun önem derecesi daha da yükselmektedir. Öğretmenlerin çeşitli sebeplerle yaşadıkları mesleki sorunlar, öğretmenlerimizi tükenmişlik düzeyine itmekte, sinirlilik veya kendi mesleğine saygısını yitirmek gibi başka sorunlara yol açmaktadır.

Kalabalık sınıflarda öğrencilerin derse ilgilerini çekememe, iletişim sorunları, öğrencilerin kendilerini daha yakın hissettikleri popüler müzikleri bilmeme, derslerde gitar ve bağlama gibi

anaçalgıdan farklı çeşitli çalgıları çalamama, müzik öğretmenin sesini müzik dersi için yetersiz veya kötü hissetmesi gibi sorunlar da algılanan başka kişisel sorunlar olarak ortaya çıkmaktadır.

3.5. Müzik Öğretmenlerince Hissedilen Öğrenciler İle İlgili Sorunlar

Tablo 13: Örnekleimde Yer Alan Öğretmenlerin Belirttiği Öğrenciler İle İlgili Sorunlar ve Frekans ve Yüzde Dağılımları

İfade	f	%
Öğrencilerin müziğe ve müzik dersine ilgisiz olması	34	54.84
Ekonomik sebeplerle çalgı ve ders alma imkânlarının olmaması	19	30.65
Öğrencilerin genel bilgi düzeylerinin düşük oluşu ve kültürel açıdan eksiklik	14	22.58
Öğrencilerin müziksel anlamda programlara göre her sene beklenen düzeyden daha geride başlamaları	6	9.68
Öğrencilerin (imkânsızlıklardan veya ilgisizlikten) dolayı ders ile ilgili (çalgı vb) malzemeleri getirememesi	6	9.68

Sosyo ekonomik açıdan geri bölgelerdeki okullardaki öğrencilerin müzik dersiyle, özellikle koro çalışmalarıyla daha ilgili olduğu, sosyo - ekonomik düzeyi yüksek bölgelerde öğrencilerin dersten sonra dersane vb. etkinliklerle katıldığı için müzik çalışmaları amacıyla okulda kalmak istemediği sorunu bildirilen sorunlar arasındadır. Öğrencilerin müziğe ve müzik dersine ilgisiz olması en yüksek derecede öneme sahip öğrenci sorunu olarak görülürken, ekonomik sebeplerle öğrencilerin çalgı ve ders alma imkânlarının olmaması ikincil derecede öneme sahip, öğrencilerin genel bilgi düzeylerinin düşük oluşu ve kültürel açıdan eksiklik ise üçüncü derecede öneme sahip öğrenci sorunu olarak tespit edilmiştir.

Öğrencilerin müziksel anlamda programlara göre her sene beklenen düzeyden daha geride başlamaları ve (imkânsızlıklardan veya ilgisizlikten) dolayı ders ile ilgili (çalgı vb) malzemeleri getirememeleri sorunları da öğrenciler ile ilgili olarak belirlenen sorunlar olmuştur.

3.6. Müzik Öğretmenlerimizce Hissedilen Uygulama İle İlgili Sorunlar

Tablo 14: Örneklemde Yer Alan Öğretmenlerin Hissettikleri Uygulama İle ilgili Sorunlar ve Frekans ve Yüzde Dağılımları

İfade	f	%
Ders saatlerinin yetersiz olması	27	43.55
Sınıfların çok fazla kalabalık olması	18	29.03
Bazı öğretmenlerin notu öğrencilere karşı bir koz olarak kullanması	9	14.52
Bazı müzik öğretmenlerinin teknoloji kullanma becerisinden uzak olması	9	14.52
Ders kitaplarında bazı konuların öğrenciler için ağır ve gereksiz olması	7	11.29
Müzik eğitimi kitaplarının ve sisteminin çok sık değişmesi	6	9.68
Müzik öğretmenlerinin ve müzik ile ilgili akademisyenlerin bilgi birikiminden ve mesleğinin gereksinimlerini, eğitsel fonksiyonlarını bilmemesi	6	6
Sürekli tören etkinlikleri için hazırlanmaktan dolayı konu işleyememek	3	4.84
Müfredatın yaratıcılığa engel teşkil etmesi	3	4.84
Mevcut kitapların müzik ve nota eğitimi konusunda yetersiz olması	3	4.84
Müzik kitaplarının çok sıkıcı olması (özellikle yedinci sekizinci sınıftaki şarkılar çocuk şarkısı gibi, öğrenciler bu şarkıları söylemek istemiyor)	3	4.84
Sınıf öğretmenlerinin müzik dersi işleyişinin yetersiz bulunması	3	4.84
Öğretmenlerin alandaki yayınları takip etmemeleri	3	4.84
Küçük yaştaki gruplara şarkı öğretirken daha fazla oyun ve dans kullanma gereği hissetme	3	4.84
Ders kitaplarının kaydı CD ile olmaması	3	4.84

Müzik derslerinin uygulaması ile ilgili olarak en sık belirtilen sorun ders saatlerinin yetersiz olması, ikincil derecede öneme sahip sorun sınıfların çok fazla kalabalık olması ve üçüncül derecede öneme sahip sorun ise bazı öğretmenlerin notu öğrencilere karşı bir koz olarak kullanması sorunu olarak tespit edilmiştir.

Ders kitaplarıyla ilgili olarak aşağıdaki sorunlar tespiti edilmiştir:

- Ders kitaplarında bazı konuların öğrenciler için ağır ve gereksiz olması
- Müzik eğitimi kitaplarının ve sisteminin çok sık değişmesi
- Müfredatın yaratıcılığa engel teşkil etmesi
- Mevcut kitapların müzik ve nota eğitimi konusunda yetersiz olması
- Müzik kitaplarının çok sıkıcı olması (özellikle yedinci sekizinci sınıftaki şarkılar çocuk şarkısı gibi, öğrenciler bu şarkıları söylemek istemiyor)
- Ders kitaplarının kaydı CD ile olmaması

Bazı müzik öğretmenlerinin teknoloji kullanma becerisinden uzak olması, müzik öğretmenlerinin ve müzik ile ilgili akademisyenlerin bilgi birikiminden ve mesleğinin gereksinimlerini, eğitsel fonksiyonlarını bilmemesi, sürekli tören etkinlikleri için hazırlanmaktan dolayı konu işleyememek, sınıf öğretmenlerinin müzik dersi işleyişinin yetersiz bulunması, öğretmenlerin alandaki yayınları takip etmemeleri, küçük yaştaki gruplara şarkı öğretirken daha fazla oyun ve dans kullanma gereği hissetme gibi sorunlar da öğretmenlerce belirtilen uygulama ile ilgili çeşitli sorunlar olarak tespit edilmiştir.

3.7. Değerlendirme ile ilgili sorunlar

Tablo 15: Örneklemde Yer Alan Öğretmenlerin Belirttiği Değerlendirme İle İlgili Sorunlar ve Frekans ve Yüzde Dağılımları

İfade	f	%
Müzik dersinin yüksek not verilmesi beklenen bir ders olarak görülmesi	28	45.16
Sınıfların kalabalık olmasının değerlendirme sorunlarına yol açması (veya değerlendirme sınavının yapılamamasına sebep olması)	7	11.29

Müzik dersinin değerlendirmesiyle ilgili olarak müzik öğretmenlerince belirtilen en yoğun sorun müzik dersinin yüksek not verilmesi beklenen bir ders olarak görülmesi sorunu olmuştur. Bu sorun genel olarak alanın değersiz görülmesi sorunuyla ilgilidir. İkincil öneme sahip bir sorun da sınıfların çok kalabalık olması dolayısıyla değerlendirme sorunlarına (veya değerlendirme sınavının yapılamamasına) sebep olması sorunu olarak görülmektedir.

4. Tartışma ve Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, müzik öğretmenlerimizin alanları ile ilgili olarak yaşadıkları sorunların, Sun (1969), Bozkaya (2003) ve Öztürk (2006) vb araştırmalarda elde edilen sorunlarla günümüzde bile her alt kategoride benzerlikler gösterdiği görülmektedir.

a. Fiziksel Sorunlar İçin

Örneklem grubu içinde yer alan müzik öğretmenlerimizin pek az bir kısmının iyi imkânlarla sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu öğretmenlerimiz genellikle özel okul, vakıf okulu ya da özel statüde okullarda çalışmaktadır. Okullarının müzik dersi açısından fiziksel sorunlarını, kendi kişisel çabalarıyla aşabildiği anlaşılan müzik öğretmenlerimizin de olduğu gözlenmiştir. Öğretmenlerimizin az bir kısmının, görev yaptıkları okullarda idarecileri yaptıkları çalışmalarla bir şekilde ikna ederek çalgı ve derslik sorunlarını aştıkları, idareciler kanalıyla bulunamayan kaynakları ise bazı dernek, vakıf, hayırsever insanlar, kültür sanata bütçe ayıran ajanslar yoluyla buldukları anlaşılmıştır.

Örneklem grubuna dâhil öğretmenlerce derste çok ses çıktığı için diğer öğretmenler tarafından idareye bildirildiğini ifade eden öğretmenler olduğu gözlemlenmiştir. Bu olay vb yaşanan olaylar, müzik dersliğinin klasik ders işlenen sınıflardan ayrı olarak koşullarının farklı olması gerektiğinin bir göstergesidir.

Müzik dersliği bulunmayan fakat çalgı bulunan (örneğin org, gitar ve ritm aletleri gibi) kullanılan okullarda ise öğretmenler sürekli çalgısını taşıması bir zorluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Her okul için müziksel ve teknolojik anlamda donanım olarak iyi bir alt yapıya sahip, ses yalıtımı ve sınıf içi akustik koşulları müzik çalışmaya elverişli en az bir müzik dersliğinin mutlaka planlanması önerilmektedir. Özellikle Milli Eğitim Bakanlığı tarafından projelendirilecek bir çalışma tüm okullarımızın sorunları için çözüm olabilir.

Öğrencilerin yaş düzeylerine göre müzik dersinde oyunlara, drama ve ritmik etkinliklere katılımı için sıraların kaldırılıp zeminin halı kaplanması ve öğrencilerin hareket edecekleri alanların oluşturulması önerilmiştir.

b. Çevresel Sorunlar İçin

Müzik dersinin önemsiz görülmesi sorununun, toplumsal bir algı haline geldiği, bu toplumsal sorunun yalnızca kişisel çabalarla değil toplumsal bir çaba ile çözülebileceği anlaşılmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından başlatılabilecek bir program çalışması ve üniversite ve kolejlere girişte çalgı veya müzik ile ilgili sorulara da yer verilmesi uygun görülmektedir.

Ülkemizde halen koronun ne olduğunu, çoksesliliğin nasıl bir şey olduğunu öğrencilerin okullardaki müzik çalışmaları ile ilk kez gören insanlar mevcuttur. Özellikle kırsal bölgelerdeki okulların

velilerle daha fazla bir araya gelmesi, onlarla işbirliği içinde olması, okulların yalnızca öğrenciler için değil aileler için de birer eğitim kurumu haline getirilmesi, veliler için okullarda müzik eğitiminin birey açısından önemi konusunda, hatta psikoloji, eğitim gibi konularda seminerler - eğitimler düzenlenebilir.

c. Yönetimle İlgili Sorunlar İçin

Mevcut merkezi sınav sistemlerinde ne yazık ki öğrencilerin okulda elde ettikleri not ortalaması, hesaba katıldığından bir sonraki aşamadaki okul veya iş yerleşiminde önem taşımaktadır. Bu yüzden özellikle özel okullarda, gereksiz olarak algılanan bir ders olan müzikderisinde öğrencilere yüksek not verilmesi şart koşulmaktadır.

İdarecilerin sanat, estetik, müzik ile ilgili derslerle ilgili tutumlarının pozitif yönde değiştirilmesinin şart olduğu görülmektedir. Bunun için idarecilerin de katıldığı Kamu Personeli Seçme ve İdarecilik ile ilgili sınavlarda sanat ve estetikle ilgili sorulara da yer verilmesi önerilmektedir.

Çoğu öğretmen yönetimlerle aranın iyi tutulması gerektiğini vurgulamaktadır. Müziksel olarak faal bir iş birliği ile yönetimlerin müzik ile ilgili alanlara tutumlarının olumlu hale getirilebileceği düşünülmektedir. Yöneticilerin müzik öğretmenine veya müzik dersine karşı olan olumsuz bakış açılarının değişmesi için çaba gösterip, yöneticileri yaptıkları işler ile ikna etmek müzik öğretmenin üstlenmesi gereken önemli bir görevdir.

Okul yöneticilerinin genellikle sanat alanından olmadığını gözlemekteyiz. Bu durum Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri'nde, hatta özel eğitime muhtaç öğrencilerle ilgili okullarda bile alanlarla ilgili yönetici ataması yapılmamaktadır. Bu durum öğrencilerin ve yöneticilerin algı ve sorunları arasında bir uyumsuzluk yaratmaktadır. Milli eğitimin her kademesindeki çeşitli okullara ve Güzel Sanatlar ve Spor Liselerine müzik alanından da yönetici atanması uygun görülmektedir.

d. Kişisel Sorunlar İçin

Kalabalık sınıflarda öğrencilerin ilgilerini çekmek üzere farklı çalgıları sınıfa getirmek ve çalmak, çalınmasa bile kayıtlar yoluyla dinletmek öğrencilerin derse olan ilgisini çekebilmektedir.

Öğretmenlerin öğrenciler ile etkili bir iletişim sağlayabilmesi için uzman kişiler tarafından psikoloji, eğitim ve iletişim eğitimleri düzenlenebilir. Yine uzman kişilerce öğretmenlere aylık kitap okumalar önerilebilir.

Müzik öğretmeni en az bir çalgıyı iyi derecede iyi bilmeli ve o çalgı haricinde de olağanca çok çalgı kullanabilmelidir görüşü ağırlık kazanmaktadır. Bu şekilde müzik öğretmeni derslerine bir canlılık katabilecektir.

Mesleğine yeni başlayan öğretmenlerin müziği gayet iyi bildikleri halde basit şarkıları dahi öğrencilere öğretirken zorlanabildikleri anlaşılmaktadır. Özellikle şarkı öğretiminin nasıl yapılabilceği konusunda bölümlerde daha fazla uygulama yapılabilir.

e. Öğrencilerle İlgili Sorunlar İçin

Tüm öğrencilerin çalgı ve ders ihtiyacı için yeterli olmasa da halk eğitim, belediye kursları gibi ücretsiz derslere öğrencileri yönlendirmek bir çeşit çözüm olarak önerilmektedir.

Müzik dersinin sadece bir bilgi dersi olmadığının çok iyi anlaşılması gereklidir. Sanatın bir duyarlılık eğitimi olduğunun, duygularımızı kontrol etme, tüm canlılara karşı daha duyarlı olma açısından faydalı olduğu, insanın kendisini ifade etme gücünü artırdığı ve beynin kullanımının müzik sayesinde efektif hale gelmesi gibi faydaları öğrencilere ve ailelere kavratılmalıdır. Uygulama ve yaşamın tüm alanlarıyla ilgili bir sorgulama gerektirdiği, genel kültürü de arttırdığı düşünülürse müzik teorisi, müzik tarihi ve uygulamanın yanında müzik derslerinin genel kültür ve müzik beğenisi kazandırma hedefi doğrultusunda işlenmesi öğrencilerin ilgisini canlı tutabilecek bir yöntemdir.

Müzikte bir şeyler başarabileceklerini hissettirmek ve müzikten zevk almalarını sağlamak öğrencilerin derse ilişkin tutumlarının geliştirilmesi açısından önemlidir.

Müzik öğretmeni, asıl branşı dışında her şeyden önce bir öğretmendir. Öğrencilerine her alanda rehber olmalı ve onların kişisel gelişimi ile yakından ilgilenmelidir. Bu şekilde öğrenciler, müzik dersine de kendilerini yakın hissedebilirler. Öğretmenler olarak, ailelere de yakın durmak ve onlara da bilginin ışığını hissettirmekte fayda görülmektedir.

Kültürel olarak Türkiye'nin çeşitli illerinde veya aynı ili içinde çeşitli bölgelerde yer alan çeşitli öğrenci gruplarına aynı programın uygulanmasının zor görünmektedir. Küreselleşen ve bilgi akımının hızla arttığı dünyada öğrencilerin ilgilerinin toplanması için öğrencilerin merkeze alındığı yapılandırmacı yaklaşımın benimsenmesinde fayda vardır. Aksu da (2006) araştırmasında aynı şeyleri önermektedir.

f. Uygulama İle İlgili Sorunlar İçin

Müzik ders saatlerinin haftada en az iki saate çıkması, müzik dersinin içeriğindeki uygulamaların (konu anlatımı, hem şarkı öğretimi ve çalgı öğretimi, müzikler dinleme, çalgıları tanıma) yapılabilmesi açısından bir zorunluluktur. Ders saatleri artırımının Millî Eğitim Bakanlığı tarafından uygulamaya sokulması önerilmektedir.

Uygulamada, müzik dersi içeriğinde Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği veya çok bilinen çocuk şarkıları gibi öğrencilerin bildikleri eserlerden yola çıkarak nota ve teori öğretmek sayesinde, daha kalıcı sonuçlar alındığı görülmektedir. Bilinenden bilinmeyene ilkesiyle hareketle öğrencilerin bildikleri eserlerden yararlanılmasında fayda görülmektedir.

Kalabalık sınıflarda, müzik ile gerçekten ilgilenen öğrencilerin eğitimi için uygun bir ortam bulunamaması sebebiyle müzik dersinin seçmeli olabilmesi önerisi getirilmiştir. Araştırmacılar, her bireyin iyi ya da kötü bir müzik eğitimi alması gerektiği kanısındadır. Bunun yerine müzik dersine ek olarak isteyen öğrenciler için okul sonrasında alabilecekleri seçmeli çalgı dersi konulabilir.

Öğretmenlerce çok sık müfredat ve uygulama yönünden değişiklikler yapıldığı vurgulanmaktadır. Sadece müzik değil, tüm ders alanları için sistemlerin ve uygulamaların öğretmen ve öğrencilerin ona adapte olamadan değişimi insanları yormaktadır. Verim ve sisteme olan inanç bu şekilde zayıflamakta ve yapılan işten alınan hazzı yok olmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı'nın her alanda bir eğitim politikası geliştirmesi ve uzun bir süre bu politika çerçevesinde hareket edilmesi, Program Geliştirme alanının zorunluluğudur. Aksi takdirde, program geliştirme alanı reddedilerek bilimsellikten uzaklaşmaktadır.

Müzik öğretmenleri için teknolojiyi kullanmaları için hizmet içi eğitimler düzenlenebilir. İnternet kullanımı, bilgisayar ile eser düzenleme gibi konular bu eğitimlere alınabilir.

Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda verilen eğitim ile okullarda verilen eğitim arasında çok büyük bir içerik farklılığı olduğu anlaşılmaktadır. Bu fark, öğretmenlerimizin öğrencilerin seviyesine inememesine sebep olmaktadır. İyi bilmek ve öğretmek arasındaki fark, öğretmenin bireysel olarak önem kazandığını ortaya çıkarmaktadır. Bu konuyla ilgili olarak Eğitim Fakülteleri Müzik Öğretmenliği ders programlarında sınıflarda derslerin nasıl işleneceğine yönelik daha çok ders konulmalıdır. Bu dersler arasında çalgının da öğretimini nasıl yapılabileceği konusunda dersler de olmalıdır.

Genel müzik dersinin ders saati sayısının yetersizliği yanında, müzikle gerçekten ilgili öğrenciler için yalnızca okulda verilen müzik dersi gerek ders saati gerekse içeriği bakımından yetersizdir. Okulların programlarına müzikle yakından ilgili ve müziğe yönelebilecek öğrenciler için, seçmeli dersler konulması önerilmektedir. Ders saatlerinin az olması sorununu, ilgili öğrenciler için dersler sonrası açtığı kurs ve egzersiz programlarıyla çözmeye çalışan öğretmenler olduğu gözlemlenmiştir. Bu uygulama mevcut programlar için bir çeşit çözüm oluşturabilir.

İlkokullarda sınıf öğretmeni müzik dersi için tek başına yeterli bir eğitim veremeyebilir. Sınıf öğretmeni, bu dönem çocukları için öğrencilerin adeta ikinci bir anne (veya baba) rolüne sahiptir. Sınıf öğretmeni ile birlikte müzik öğretmeni de müzik dersine girerse daha etkin bir müzik eğitimi gerçekleştirilebilir (Saydam, 2003).

Müzik derslerinin daha iyi ve daha ideal bir düzeye ulaşabilmesi için okullarda görevli müzik öğretmenlerimizin yanı sıra okullarımıza çeşitli çalgı öğretmenlerinin de görevlendirilmesi sayesinde çalgı eğitimi daha iyi bir düzeye erişebilir. Okullarda nitelikli orkestra ve koroların oluşturulması için gerekli altyapı bu şekilde sağlanabilir. Bu uygulama gibi tüm sanat alanı dersleri için alt alanların seçilebileceği bir yapı sağlanabilirse, öğrencilerin kendi ilgileri doğrultusunda daha başarılı olması sağlanabilir.

İstanbul'da bile müzik öğretmeni bulunmayan okullar olduğunu bilinmektedir. Müzik eğitiminin bir hak olarak bütün öğrencilere verilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda tüm okullarımızda en az bir kadrolu öğretmen atamasının yapılması uygun görülmektedir.

g. Değerlendirme İlgili Sorunlar İçin

Müzik öğretmenlerinin genelinin öğrencilerin sadece müzikte gösterdikleri başarıya değil, materyallerini getirip getirmemeleri, ödev yapıp yapmamaları gibi davranış ile ilgili gözlem formları oluşturarak not verdikleri anlaşılmıştır.

Bütün öğrencilerin müziğe karşı yeteneğinin olması beklenemez. Müzik eğitimi işte bu noktada başlamaktadır. Müziği sevdirmek fikri ön planda tutularak hareket edilmeli ve müziğin birey üzerindeki olumlu etkisi daima göz önünde tutulmalıdır. Sanat alanlarında, özellikle müzik alanında, derslerde not verirken belli ölçütlerin gerçekleşmesi müzik dersinin birey üzerindeki etkinliği artırılabilir. Çalgı kullanımı, ses eğitimi ve müzik genel kültürü (teori ve tarih bilgisi) konularının öğrencilere aktarılması ve değerlendirme yapılırken bu üç alt alan da dikkate alınarak yapılması önemli görülmektedir.

Müzik bir performans gerektirir ve bu alanda performans değerlendirmesi yapılmak zorundadır. Ancak performans değerlendirmesinde kriterlerin belirlenmesi ve bu kriterlerin aşamalandırılması gerekir. Öğrencilerin var olan müzik müfredatı doğrultusunda müzik performanslarına yönelik kriterlerin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenmesi ve yayımlanmasında, müzik öğretmenlerinin değerlendirmelerini bu kriterler doğrultusunda yapmalarında değerlendirmelerin sağlıklı olması açısından fayda görülmektedir.

Müzik dersinin sadece özel yetenek gerektiren bir ders olmadığı, özel yeteneği olmayan öğrencilerin de dâhil olmak üzere her bireyin müzik yeteneğinin dersler ve çalışmalar yoluyla, gayret göstererek geliştirilebileceği ve bu şekilde müzik dersinden yüksek not alacağı kavratılmalıdır. Velilere, yöneticilere müzik eğitiminin kişi için vazgeçilmez bir araç olduğu özellikle vurgulanmalı ve kavratılmalıdır.

Özellikle özel okullarda karşılaşılan bir problem öğretmenlere yüksek not vermeleri yönünde baskı yapılmasıdır. Yönetimin bu yöndeki isteklerine uymayan öğretmen arkadaşlarımızdan bir kısmı, not sistemine yaptıkları not girişlerinin okul idaresi tarafından kendilerinden habersiz olarak değiştirildiğini saptadıklarını bildirmişlerdir. Burada nasıl bir anlayış benimsendiği gayet açıkça ortaya çıkmaktadır. Dürüst, ikeli ve tarafsız olmak her insanın görevidir. Hiçbir müzik öğretmenin öğrencilerini dersten bırakmak amacıyla çalıştığı düşünülmemektedir. Müzik öğretmenlerimizden yapılan bu isteğin hiçbir öğretmene yapılmaması gerektiği inancındayız. Millî Eğitim Bakanlığı'nın not sistemi, değerlendirme sistemi için daha güvenli standartlarda çalışılması için gerekli altyapıyı ve anlayışı yerleştirmesinde fayda görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aksu, C. (2010). *2006 ilköğretim müzik programının temel özelliklerinin ve programın uygulanma şartlarının öğretmen görüşleri desteğinde incelenmesi*. 9. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı, İstanbul: Marmara Üniversitesi, 170-178.
- Başaran, B.I. (2004). Etkili öğrenme ve çoklu zekâ kuramı: bir inceleme. *Ege Eğitim Dergisi*, 5, 7-15.
- Bora, U. (2002). Bilim ve sanatın kesiştiği temel bir nokta: matematik ve müzik ilişkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 53-68
- Bozkaya, İ. (2003). *Müzik öğretmenliği lisans programı 3. yıl öğrencilerinin müzik eğitiminin sorunlarına bakış açıları*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu (30-31 Ekim 2003) Bildiriler Kitabı, Malatya: İnönü Üniversitesi, 69-74.
- Garland, T.H ve Kahn, C.V. (1995). *Math andmusic: harmoniusconnections*. Palo Alto: DaleSeymour Publications
- Karşal, E. (2004). *Okul öncesi dönemi çocuklarda müzik yeteneği ve matematik yeteneği ilişkisi ve müzik eğitiminin matematik performansı üzerine etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- MEB. (2018). İlkokul ve ortaokul müzik dersi öğretim programı (1-8. Sınıflar). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Özbey, E. (2010). *Okul öncesi 6 yaş grubu çocuklarının öğrenme performanslarının artırılmasında müzik eğitiminin bilişsel süreçlerde etkisinin incelenmesi*. 9. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı. İstanbul: Marmara Üniversitesi, 361-369.
- Özçelik Herdem, D. (2018). Güzel sanatlar bölümü ile diğer bölüm öğrencilerinin benlik saygılarının karşılaştırılması "Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği". *TurkishStudies - International Periodical for the Educational Sciences*, Volume 13/27, Fall 2018, p. 1129-1147, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: 10.7827/TurkishStudies.14517, Ankara-Turkey
- Öztürk, E. (2006). *İlköğretim okullarındaki ikinci kademe müzik eğitimi ve sorunları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Pascual-Leone, A. (2013). *The brain that makes music and is changed by it*. The Cognitive Neuroscience of Musics. (editör: Isabelle Peretzve Robert J. Zatorre). Oxford Press, 396-409
- Picard, R.W. (1997). *Affectivecomputing*. MIT Press.
- Saydam, R. (2003). *İlköğretim okulu I ve II devre müzik eğitiminde eğitimci sorunu*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında müzik sempozyumu (30-31 Ekim 2003) Bildiriler Kitabı, Malatya: İnönü üniversitesi, 75-81
- Schlaug, G. (2003). *The brain of musicians. The Cognitive Neuroscience of Musics*. (editör: Isabelle Peretzve Robert J. Zatorre). Oxford Press, 366-381
- Sun, M. (1969). Türkiye'nin kültür müzik tiyatro sorunları. Ankara: Ajans-Türk Matbaacılık.
- Tokatlı, M.Ö., & Can, A.A. (2018). Ortaokul müzik öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşım ile ilgili algı düzeyleri ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Electronic TurkishStudies, TurkishStudies - International Periodical for the Educational Sciences*, Volume 13/27, Fall 2018, p. 1441-1464, ISSN: 1308-2140, DOI Number: 10.7827/TurkishStudies.14628, Ankara-Turkey

Uçan, A. (1999). *İlköğretimde müzik öğretimi*. Millî Eğitim Bakanlığı: İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı-Modül 9. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Yang, Yi-H. ve Chen, H.H. (2011). *Music emotion recognition*. US: CRC Press